

prebere še to, kar piše Hrabr mahom dalje, razlagaje sam svoje besede,*) in ako premisli verh tega še enkrat vse to, kar nam je povedal g. Miklošič.

Večerni blagoslov.

(Isterska narodna; zapisal J. Volčič.)

Ja ležen na postelju svojo,
Kako va pravi grob svoj.
Gospodine bože moj!
Ako se ja zdrav stanem,
Ako se ne stanem,
Va presvete vaše ruke dušu dajen.
Križen ležem, križen stanem,
Križ me čuva do polnoči,
Za polnočom angel božji.
Angelu moj!

Ki me čuvaj dan i noč,
Da mi duša neizgine,
Da mi telo počine.
Ja van, Bože,
Va presvete ruke vaše
Dušu dajen.
Zdravo devo,
Morska zvezdo i danice!
Ki se guspi priporuči,
Od njega se Bog nigdar ne razluči.

Mythologične drobtine.

(Po narodnih pripovedkah razglša Dav. Terstenjak.)

I. Kaj slovenski otroci o ptičih pojó.

Kedar zapoje vuga (Goldamsel), posmehujejo se jej otroci in žlabrajo:

Stric motovilo,	Tam na gomili
Si vidil mojo kobilo?	So jo gomili.

Kranjci imenujejo vugo kobilarja. Pri Serbih je vuga die Beutelmeise.

Kedar sraka regeče, zapojó otroci:

Sraka regetala,	Sraka repatica —
Z repecom mahala,	Jurkova tetica.

Pri slednji verstici se imenuje fant, ktereга hočejo dražiti.

Kedar senica poje, otroci zapojejo:

Fuj, fuj, cicifuj	Ter dobiš,
Klun si muj**)	Več ko miš.

Ko prepelica zapoje, ktera se tudi veli podperda, pumpernca na Štírskem, žlabrajo otroci:

Podperda!	Žela bom —	Kruh no sir.
Kam boš šla?	Žela bom.	Kaj pa jaz?
Prek morja.	Kaj boš jela?	Govneca
Kaj boš tam	Kruh 'no sir	Govneca. —

*) Na str. 3. „Mnicha Chrabra o pism. slov. vyd. P. J. Šafarik v Praze 1851.

***) Muj dialektični za umij.

Kedar se škerjanček visoko v zrak povzdiguje in prepeva, kričé otročnjaki:

Sej, sej, sejaj, sejaj! Kdor je lepo plel.
Sej, sej, sejaj, sejaj! Kdo pa bode mlel?
Kdo pa bode žel? Kdor je srage 'mel.*)

Kedar smo slišali vrano ali kavko, peli smo:

Krah — krah — krah Nisem v sercu rah,
Mene nič ni strah, Krah — krah — krah.
Nisem nikdar plah,

Kedar čuk poje, se mu odgovarja:

Čuk, čuk, čuk, Po me Smerčnjakov paj,**)
Dam ti star klobuk Da me ne pelja v kraj.
Da še ne pride zdaj

Iz teh otročjih pesmic vidimo, da se posnema v nekterih petje ptic, kakor v pesmici o vugi, o sraki, o senici, v drugih pa se nam prikazuje druge razmere, kakor v pesmici o prepelici njeno preselovanje v zimskem času, v pesmici o škerjančku njegovo odnošenje k poljedelstvu; ptiča vrana in čuk pa sta smertna tiča v veri starih narodov, in to nam kažejo tudi dotične verstice. Iz vsega tega pa se vidi živa domišljija slovenskega naroda.

II. O imenih vetrov.

Na Štirnškem se imenuje jug tudi toplek. Ko bi že ob Jurjevem radi bili na pašo gnali, zapeli smo:

Toplek, toplek nam zakuri, Že prijaha sveti Juri.

Krivec ali sever pa se velí Garbus. V jesen, kedar nas je na paši zeblo, smo prepevali:

Garbus, garbus merzel ptič, Beži, beži, beži dôč***)

Zakaj maš ledén kluníc? Tam, gder škriplje črna noč.

Iztočni veter se velí v otročjih pesmicah Mokroš, brez dvombe zató, ker rad dež, mokroto napravlja. „Svet Mikloš! da bi pihal skor Mokroš“. — Dve reči ste za slovenskega jeziko- in basnoslovca zanimivi v imenih vetrov, in sicer prvič, da se sever velí garbus v otročjih pesmicah. Že v Murkovem „Besednjaku“ stoji: garbin, Nordwestwind, in v rajhenberžki fari kraj Save je več kmetov, ki se jim po domače velí Garbus,****) pišejo pa se — Omerzu! Pa to besedo poznajo tudi Židovi in Kaldejci. Garbja, boreas (glej Stockii

*) O škerjančku tudi pravijo, da poje, kedar visoko pod nebó ferči: Boga bom ubil, Boga bom ubil,“ — ko pa spet nazaj dol leti poje: Kij sem pozabil, Kij sem pozabil.

***) Paj, na Štirnškem to kar gerško παις, puer.

****) Doč-daleč.

*****) Ime Garbus pričuje, da so Slovenci nekaj tudi poznali suffix us. Litvani še ga imajo na primer: Bandišus, Hirtenjunge, Vambrišus, Dickleib, gospodarus Hausherr, primeri slovensko telebus, ein Unbeholfener.

Clav. ling. hebr. Dict. chald. 1735 pag. 38). Jeli so bili Slovenci kdaj sosedje Kaldejcom? — Druga zanimiva reč je, da so si stari Slovenci tudi mislili veter v podobi ptiča; primeri aquila in aquilo. Tudi v Dobrovniku je znana beseda Garbin v pomenu vetra, „garbin ljuti, koji do dna more muti.“ (glej Vuk Rječnik str. 83).

Pomenki o domačih rečéh.

Ob novem letu.

Z včerajšnim dnevom je potekla desetletna doba našega narodskega življenja. Veselo se širi domorodcu serce, ako pomisli, kolik napredek je storila slovenščina v poslednjih desetih letih. Prelepó se je očistila in ugladila beseda, marsiktera cvetica je pricvetela na ledini domačega slovstva in marsikaka blagonosna naprava se je poklicala v življenje. Vsak domoljub mora z veseljem spoznati obilni napredek skorej v vseh narodskih rečéh. Slava in čast torej vsem možém, ki so bili vedno zvesti delavci v vinogradu narodovem! Zastavili so narodskemu slovstvu podlago ali temelj, na katerem se bo dalo srečno naprej zidati, ako nam obudí Gospod čedalje več delavcov.

Naj večje zasluge za omiko in povzdigo našega jezika in slovstva so si gotovo pridobili naši časniki, in med njimi posebno „Novice“, ki že osemnajsto leto budé serca Slovincov za domače reči in razširjajo koristne nauke med slovenskim narodom. Vsakemu je znano, koliko mlačnih serc so že ogrele za rod in domovino, s koliko lepimi spisi so že obogatile naše slovstvo, in koliko so s svojimi podučnimi sestavki že pripomogle k zboljšanju narodskega gospodarstva. Zato so se prikupile našemu narodu tako, da se zdaj že razširjajo po vseh slovenskih krajih v več kakor 2000 iztisih. — Pa tudi drugi slovenski časopisi so mnogo pripomagali, da se je slovenščina lepše in lepše razvijala. Omenjamo le še „slovenskega Prijatla“, ki si je že obilno zaslug pridobil, najpred kot šolsk list za zboljšanje domačega šolstva, zdaj pa kot cerkven list za zboljšanje cerkvenega govornišstva in po govornikih za zboljšanje ljudskega govora. Nočemo spominjati, kako se je posebno pri nas na Koroškem svoje dni sv. beseda na leci rôbila in štulila; veselimo se, da naši cerkveni govorniki čedalje bolj spoznavajo, da se sveti besedi spodobi čedna posoda. — Tudi z našimi šolami se je že marsikaj obeterno na boljše. Oskerbeli so jim rodoljubni možjé že blizo vse potrebne bukve, pa tudi mnoge druge koristne spise, ki služijo mladini za poduk ali za pošteno razveselovanje. — Osnovale se je društvo sv. Mohora, ki je že lepo število koristnih knjig razširilo med slovenskim ljudstvom; gotovo bo, na cerkvene tla predstavljeno in na novo prerojeno, še obilnišega sadú donášalo v omiko našega jezika in v požlahtnovanje našega naroda. — Dogotavljajo